

του Κώστα Τσαούση

Ένα μικρό ταξίδι στο χρόνο. Πίσω ολотаχώς στα τελευταία χρόνια του 19ου αιώνα. Στις 5 Απριλίου 1897 -λίγα 24ωρα πριν ξεκινήσουν οι επιχειρήσεις στο μέτωπο της Θεσσαλίας που οδήγησαν στην ταπεινωτική, για τα ελληνικά συμφέροντα, ήττα κατά τον ελληνοτουρκικό πόλεμο- η εφημερίδα «Παλίσρροια» δημοσιεύει μια είδηση για μια «απροσδόκητη επίσκεψη» στα νερά του Εύριπου και την πόλη της Χαλκίδας. Μια πόλη πολύ διαφορετική από τη σημερινή, καθώς το κύριο χαρακτηριστικό της γνώρισμα ήταν το Κάστρο και τα Τείχη του.

«Η πάλευκος περίκομπος θαλαμηγός του ζάμπλουτου βαρόνου Ρότσειλντ ονομαζομένη “Ρόνα” αφίκετο ενταύθα το παρελθόν Σάββατο περί την 4η μ.μ. προσορμισθείσα εις τον Νότιον του Λιμένα μας. Παρευθύς ούτος συνοδευόμενος υπό της ακολουθίας του και του μεταβάντος συμπολίτου μας κ. Συμαντού Σακκή, εκ μέρους της ενταύθα Ισραηλιτικής παροικίας, εξήλθεν εις την πόλιν μας και τη οδηγία του κ. Σ. Σακκή περιήλθεν ταύτην εκ των φυσικών καλλονών της οποίας έμεινε καταγοητευμένος.

Αφού επεσκέφθη την Συναγωγήν, ύστερον επορεύθη εις τον ναόν της πολιούχου Αγ. Παρασκευής, αλλά παρά την επιμονήν του να θεωρήσει το εσωτερικόν του Ναού δεν κατόρθωσε απόντος του νεωκόρου του φέροντος τας κλείδας κατ’ εκείνην την στιγμήν. Ίσως η εκκλησία απώλεσε την ευκαιρίαν του να έχει δώρον τι του ζάμπλουτου. Κατόπιν δε δια της αποβάθρας αφού προηγουμένως ηυχαιρίστηεν τον κ. Σακκήν και τους περί αυτόν επέβη της “Ρόνας”, ήτις την επομένην κατευθύνθη εις Θεσσαλονίκην».

Το απόσπασμα αυτό από τη δημοσίευση της εφημερίδας «Παλίσρροια» βρίσκεται στη σελίδα 198 του βιβλίου του Μαΐρ Σ. Μάϊση «Η Ιστορία της Εβραϊκής Κοινότητας Χαλκίδας από το 586 π.χ έως το 2001μ.χ» (μια έκδοση της Ισραηλιτικής Κοινότητας Χαλκίδας το 2013). Ο συγγραφέας στο βιβλίο του - κάτω από ακριβώς από το κείμενο του δημοσιεύματος της εφημερίδας- υποστηρίζει ότι δεν επρόκειτο για μια «απροσδόκητη συνάντηση», αλλά για μια συνάντηση που η Κοινότητα και οι άνθρωποι της ανέμεναν «εδώ και μια δεκαετία». Και αυτό γιατί ο συγγραφέας αναφέρεται στην έκθεση που απέστειλε ο Τομ-Τοβ Παριάντα (εκπρόσωπος της Παγκόσμιας Ισραηλιτικής Ένωσης) στα Κεντρικά της Ένωσης (πρόεδρος της οποίας ήταν ο Ρότσειλντ) μετά την επίσκεψή του στην Χαλκίδα τον Μάιο του 1887.

Ο Μάϊσης γράφει στο βιβλίο του σχετικά με την επίσκεψη του Ρότσειλντ: «Το Δ.Σ της Κοινότητας (...) άδραξε την ευκαιρία και του εξέθεσε τα μεγάλα προβλήματα που αντιμετώπιζε η Κοινότητα, τόσο το οικονομικό, που εξακολουθούσε να είναι έντονο, καθώς και αν είχαν περάσει δύομισα χρόνια από τους καταστρεπτικούς σεισμούς, πολλές οικογένειες εξακολουθούσαν να είναι άστεγες, αλλά και το φλέγον πρόβλημα της περιτοίχισης του νεκροταφείου και της κατασκευής ενός μικρού σπιτιού για μόνιμο φύλακα».

Ο Ρότσειλντ ανταποκρίθηκε και οι πληγέντες από τους σεισμούς ανακουφίστηκαν και ο περίβολος του Νεκροταφείου υψώθηκε άμεσα κατά 1 περίπου μέτρο.

Ο Ρότσειλντ - για την ιστορική αλήθεια, Baron Ferdinand de Rothschild- γεννήθηκε στο Παρίσι το 1839 και πέθανε νεώτατος (μόλις 59 ετών) τη μέρα των γενεθλίων του, 17 Δεκεμβρίου 1898. Με καταγωγή από την Βιέννη ανήκε στη μεγάλη οικογένεια των τραπεζίτων. Ο ίδιος πέραν από τραπεζίτης ήταν παθιασμένος συλλέκτης έργων τέχνης, αλλά και πολιτικός στην βρετανική Βουλή των Κοινοτήτων. Αρχικά, ως Liberal και στην συνέχεια, ως Liberal Unionist.

Οι επισκέπτες της Συναγωγής στη Χαλκίδα (επί της Κώτσου, μια από τις παλαιότερες οδούς της πόλης καθώς ήταν η κεντρική οδός του Κάστρου) μπορούν να δουν χαραγμένο του όνομα Φερνινάνδος Ρότσειλντ πρώτο πρώτο στη μαρμαρίνη λίστα των ευεργετών.

Τη Συναγωγή μας δόθηκε η ευκαιρία να τη γνωρίσουμε στον περίπατο μιας μεγάλης ομάδας πολιτών της Χαλκίδας στα μνημεία της πόλης και ιδιαίτερα στους

λατρευτικούς χώρους των 3 μονοθεϊστικών θρησκειών που συνυπάρχουν για αιώνες λίγα βήματα ο ένας από τον άλλο. Ξεναγός μας, ο ακούραστος αρχαιολόγος Ντίνος Πολίτης. Με τη δική του ματιά ως οδηγό μάθαμε λεπτομέρειες που αγνοούσαμε για την Αγία Παρασκευή - τρίκλιτη ξυλόστεγη βασιλική, σημαντικό μνημείο της εποχής της Ενετοκρατίας- αλλά και για το Οθωμανικό Τέμενος Εμίρ Ζαδέ (πιθανώς του 16ου αιώνα). Δεν μπορούσαμε να μην περάσουμε από το Κτήριο «Βαΐλου» (αρχοντική οικία οθωμανικών χρόνων -18ος αιώνας-, με νεοκλασικά στοιχεία -19ος αιώνας- που έχει ενσωματώσει τμήμα παλαιότερου κτηρίου της Ενετοκρατίας -13ος -14ος αιώνας, αλλά και από την αρχοντική οικία (πιθανώς του 18 ου αιώνα) της Οδού Παίδων που στέκει όρθια παρά τις καταστροφές και αποτελεί ένα τυπικό δείγμα της οθωμανικής αρχιτεκτονικής της περιόδου. Τέλος, ένα πέρασμα από το Λαογραφικό Μουσείο που στεγάζεται σε ένα τμήμα του μεσαιωνικού τείχους της πόλης. Μάλιστα, στην είσοδό του μπορεί κανείς να δει τις μπάλες του Μοροζίνι κατά την ατυχή πολιορκία της Χαλκίδας του 1688.

Η Χαλκίδα - το Negreponte των Ενετών και το Egriboz των Οθωμανών- αναζητεί μια νέα θέση στο χάρτη της σύγχρονης ταξιδιωτικής εμπειρίας έχοντας να προσφέρει απλόχερα επάλληλα ιστορικά στρώματα γνώσης.

Για παράδειγμα, η ξυλόστεγη εκκλησία της Αγίας Παρασκευής προσφέρει μια ευκαιρία στον επισκέπτη να δει και να θαυμάζει ένα θαύμα της αρχιτεκτονικής ιδιαίτερα μετά την καταστροφή της στέγης της Παναγίας των Παρισίων με την οποία υπάρχουν πολλά κοινά χαρακτηριστικά γνωρίσματα. Οι αρχαιολόγοι και οι ιστορικοί υποστηρίζουν ότι τόσο η τεχνοτροπία, όσο και το ίδιο το υλικό (ξύλινα δοκάρια) μοιάζουν σαν δύο σταγόνες νερό.

Άλλωστε, η Χαλκίδα απέχει μόλις 1 ώρα από την Αθήνα.

Επιπλέον, το εβραϊκό νεκροταφείο της Χαλκίδας λειτουργεί αδιάλειπτα από τους ελληνιστικούς χρόνους και αποτελεί το αρχαιότερο στην Ελλάδα και την Ευρώπη εβραϊκό νεκροταφείο. Για πρώτη φορά φέτος επισκέπτες από το Ισραήλ σε οργανωμένα group θα έρθουν στην Χαλκίδα για να ζήσουν αυτή την εμπειρία να περπατήσουν ανάμεσα σε τάφους και επιτύμβιες στήλες που ο χρόνος τους χάνεται στους αιώνες...

????? – ??????????????:

- ΜΑΪΡ Σ. ΜΑΪΣΗΣ, Η ιστορία της Εβραϊκής Κοινότητας Χαλκίδας από το 586 π.χ. έως το 2001 μ.χ. (Έκδοση Ισραηλιτικής Κοινότητας Χαλκίδας, Χαλκίδα 2013).
- ΜΑΪΡ Σ. ΜΑΪΣΗΣ, Η ιστορία της Εβραϊκής Κοινότητας Χαλκίδας από το 586 π.χ. έως το 2001 μ.χ. ΤΟ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙΟ (Έκδοση Ισραηλιτικής Κοινότητας Χαλκίδας, Χαλκίδα 2018).
- Περίπατος στα μνημεία της Χαλκίδας - Εφορεία Αρχαιοτήτων Χαλκίδας (σε κείμενα των αρχαιολόγων Π.Καλαμαρά, Σ.Κατσάλη, Α. Κωσταρέλλη).

ΠΗΓΗ: [ιστοσελίδα ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ, 22.4.2019](#)

